

ÅRSKURS 5 Modul 5

Kommunikation och hållbar utveckling

MODUL 5: Kommunikation och hållbar utveckling

Period: Påsklovet till sommarlovet

Förmågan att kommunicera och samarbeta för ett hållbart samhälle

1. Samarbete
2. Dum som en gås
3. Leda – följa
4. Lyssna aktivt där musik blir bilder
5. Gestala ett begrepp
6. Vad kan du påverka?
7. Förändra världen – göra skillnad
8. Framtida yrken

Modul 5 Kommunikation och hållbar utveckling

Inledning:

Modul 5 handlar om att lära sig leva tillsammans med andra och att utveckla samarbetet genom olika sätt att kommunicera. Vi kan likna det med förmågan att bygga en bro mellan människor. Som sagts förut så skapar samarbete mer kreativitet och produktivitet jämfört med ett klimat där alla bara tänker på sig själva.

För att nå våra mål behöver vi en tydlig målbild att följa. Att följa sina drömmar kräver hårt arbete, men det blir lättare och roligare för alla om vi hjälps åt.

Många försöker att klara sig själva och har svårt att be om hjälp. Man tror tyvärr allt för ofta att man är till besvär eller att det är en svaghet att behöva hjälp. Vi behöver bli bättre på att be om hjälp och vi vet att den som får ge och hjälpa en annan medmänniska får starka positiva upplevelser av lycka och känslor av meningsfullhet. Det är viktigt att vara engagerad i någon annan än sig själv. Det är viktigt för den enskilde, för samhället och världen.

Förmågan att kommunicera och samarbeta för ett hållbart samhälle

Hållbarhet

För att bidra till en hållbar utveckling behöver vi förstå de värderingar som styr oss, förstå det samhälle vi lever i, känna empati och inse att vi kan påverka vår och andras framtid. Vi behöver lära oss att leva och kommunicera med andra – nu och i framtiden.

Det är viktigt att vi bygger broar oss människor emellan, att vi hittar sätt att möta varandra och att bry oss om varandra och vår gemensamma framtid. Ett leende, något du säger eller gör kan påverka och betyda mycket för någon annan. Allt vi gör för varandra har betydelse både för oss själva och för andra.

Hur skulle du vilja att vi hade det i framtiden? Vad har du för målbilder för vårt samhälle, vårt land och vår värld? Hur kan du själv bidra till en hållbar framtid, så att nästa generation får samma eller bättre förutsättningar än du? Hur kan du göra något bra för någon annan och ta ett större ansvar för vår gemensamma framtid?

Kommunicera – men hur?

Vissa människor har en fantastisk förmåga att stanna kvar i våra minnen, att påverka, inspirera och få oss att minnas information. Är kommunikationsförmåga i så fall bara en fråga om talang? Nej, det är snarare en fråga om rätt attityd, kunskap och träning. Oavsett om du ska presentera ett projektarbete för klassen eller lösa en konflikt med en kompis, så är kommunikationen alltid nyckel till lösningen. För att kunna hantera en konflikt på ett konstruktivt sätt behöver du:

- Lära dig att samtala i stället för att försöka övertala.
- Träna på att lyssna engagerat utan värderingar.
- Försöka förstå vad den andra uttrycker, utan att du för den skull håller med motparten.

Den tekniska utvecklingen har förändrat hur vi kommunicerar. Dessa fantastiska möjligheter till kommunikation kräver också ett större ansvar av oss. Hur vet vi till exempel att ett hastigt skickat "förlåt" i ett sms verkligen når fram till den vi skickar det till? Hur påverkar våra inlägg i sociala medier de som läser det som skrivs?

Engagerat lyssnande

"Om du vill leda en människa till ett mål måste du alltid först hämta henne där hon är och INTE där du är!" (Søren Kierkegaard, dansk filosof)

Har du någon gång varit med om att en person inte lyssnade på vad du försökte säga och som sedan tog över samtalet med egna berättelser? Det är i sådana situationer man kan undra, kommunicerar vi verkligen eller turas vi bara om att prata? Engagerat lyssnande med fokus på motparten betyder att involvera, spegla, aktivt lyssna och att återkoppla.

Att hämta den andre personen där den är handlar om att börja ett samtal med att försöka förstå hur den andre tänker. Hur ser den andra på situationen?

Bra kommunikation är inte bara en fråga om teknik, utan bygger också på ditt genuina intresse och din förmåga att medvetet rikta din uppmärksamhet på den andre personen. Kom alltid ihåg – du behöver inte hålla med eller tycka om det du hör, men du kan lyssna ändå.

Att lyssna på riktigt förutsätter att du stänger av värderande tankar och funderingar kring vad du själv tycker. Ta inte ställning till om du håller med eller inte, eller om du varit med om något liknande själv. Ta dig tid att lyssna och ha fullt fokus på den andres funderingar. Ta reda på, utforska och försök att förstå hur den andra tänker med hjälp av att ställa frågor.

Grundregeln för all kommunikation är: Försök först att förstå, för att sedan bli förstådd.

Fyra steg till ett lyckat samtal:

1. Lyssna engagerat utan värderingar.
2. Sammanfatta och spegla det du har hört.
3. Be om att bli lyssnad på.
4. Berätta om dina tankar och idéer.

1. Övning: Samarbete

Syfte:

Övningen nedan skapar en bättre förståelse för viktiga framgångsfaktorer för fungerande team. Reflektionen kring personliga erfarenheter ska främja samarbete och träna elevernas förmåga att kommunicera och jobba som ett team.

Genomförande:

I denna övning kommer eleverna att fundera på vad effektivt samarbete innebär och vad som är viktigt för att nå dit. När behöver vi kunna samarbeta? När är det svårt att samarbeta? Vad kan förhindra ett bra samarbete? Vilka lösningar kommer vi på? Hur kan vi peppa varandra till att lyckas?

1. Dela in eleverna i mindre grupper.
2. Eleverna diskuterar, utifrån tabellen nedan, vilka egenskaper de tycker är viktiga för ett bra samarbete.
3. Eleverna väljer ut fem egenskaper, rangordnar dem, samt motiverar varför de tänker som de gör.

Tar initiativ	Öppen för nya idéer	Punktlig	Hjälpsam
Intresserad av att lära sig nya saker	Kan ta instruktioner	Bra på att arbeta på egen hand	Lätt för att uttrycka sig
Drivande	Kreativ	Bra på att planera	Undersökande
Positiv	Praktiskt lagd	Lyssnande	En tydlig ledare

4. När alla är klara får varje grupp berätta om den egenskap som de satt överst på sin lista.
5. Samla in elevernas listor och sammanställ klassens "Viktigt för att kunna samarbeta" och sätt upp dessa i klassrummet/gör en affisch att kunna visa.
6. Återberätta eller läs upp texten i faktarutan kring engagerat lyssnande. Hur kan vi använda oss av den kunskapen när vi samarbetar?
7. Använd följande tre övningar för att träna elevernas samarbetsförmåga.

Hela havet stormar

Övningen är en variant på hela havet stormar, men istället för att någon åker ut när man tar bort stolar ska alla samsas på de stolar som är kvar. Till slut är det bara en stol kvar och då ska alla genom kreativa lösningar samsas på den stolen. Dela in klassen i två eller tre grupper.

Filten

Lägg en filt på golvet. Låt en grupp om max åtta elever samlas på filten. Be sedan eleverna vända på filten utan att de får kliva av filten eller nudda golvet.

Bogserbåten (görs utomhus)

En är kapten och står först i ledet. Alla andra står i led bakom och lägger händerna på axlarna på personen framför. Kaptenen tar sedan ledningen och går eller småspringer en runda i omgivningen. Gör gärna denna övning om möjligt i skog och mark så att det blir lite svårare att ta sig över olika hinder.

Kommentar:

Sammanfatta övningarna där ni gemensamt kommer fram till vad som fungerat bra och vad som kan förbättras till nästa gång för att lyckas ännu bättre. Ta hjälp av elevernas egna idéer om vad som är viktigt för att kunna samarbeta.

Diskussionen om samarbete och laganda kan även inkluderas i andra ämnen. Till exempel kan man i samband med en idrottslektion titta på dokumentärfilmer från idrotten och diskutera olika sätt att skapa en lagkänsla. Till exempel, vissa fotbollslag kretsar kring en stjärna medan andra bygger på att alla är lika betydelsefulla för att nå resultat. Diskutera elevernas tankar om status och hur den kan påverka samarbetet i ett team.

I samband med en SO-lektion kan man be eleverna att reflektera kring var i samhället samarbete är avgörande, till exempel ett operationsteam på sjukhus, polisens insatsstyrkor i krissituationer, en byggarbetsplats med olika hantverkare som behöver samverka, jaktlag med mera. Låt eleverna komma på så många exempel som möjligt under en viss tid.

2. Övning: Dum som en gås

Syfte:

Att eleverna får en förståelse för vikten av att kunna samarbeta och att gemensamt besluta om gruppens arbetsformer och överenskommelser för att få till ett bra samarbete.

Inledning:

Det finns ett uttryck som säger "dum som en gås". Men gässen är klokare än många tror och har säkert en hel del att lära oss människor vad gäller samarbete och hänsyn. "Gässens lärdomar" (Lessons from the Geese) skrevs ursprungligen av Dr Robert McNeish. Hans slutsatser togs sedan upp i ett tal av antropologen och författaren Angeles Arrien. Hennes tal har spridit sig med hjälp av sociala nätverk och inspirerat människor världen över till att se över sina arbetsformer. Låt oss fundera tillsammans över det hon sa och se om vi som klass kan lära oss något av gässen.

Genomförande:

1. Läs igenom Angeles Arriens berömda tal "Gässens lärdomar" som hon höll vid Organizational Development Network i USA, se nästa sida.
2. Dela in eleverna två och två och dela ut mallen (som du hittar här i lärarhandledningen efter talet) till eleverna. Eleverna klipper isär mallen och läser alla rutor och parar ihop dem två och två, rätt fakta med rätt lärdom.
3. Sammanfatta gemensamt genom att läsa upp facit och låt eleverna rätta själva.

Kommentar:

Vad kan vi lära oss av gässen? Finns det några slutsatser och lärdomar vi kan dra av gässens sätt att arbeta tillsammans? Reflektera högt tillsammans över Angeles Arriens tal där eleverna gruppvis får komma till tals.

Angeles Arriens tal om gäss

“När en gås flaxar med sina vingar, skapar det ett »upplyft« för fåglarna som följer efter. Genom att flyga i V-formation blir flockens räckvidd för flygningen 71 procent längre än om varje fågel skulle flyga var för sig. Människor som delar en gemensam riktning och en känsla av gemenskap kan komma dit de ska snabbare och lättare eftersom de har hjälp av varandras drivkraft.

När en gås faller ur formationen, känner den genast trögheten i att flyga själv. Därför återgår den så snabbt den kan till formationen för att dra nytta av lyftkraften från fågeln framför den. Om vi har lika mycket förnuft som en gås, håller vi ihop med de som är på väg åt samma håll. Vi är också villiga att acceptera hjälp och ge vår hjälp till andra när det behövs.

När ledargåsen blir trött, roterar den bakåt i formationen och låter en annan gås ta över tätpositionen. Det lönar sig att turas om att göra det hårda jobbet och att dela ledarskapet. Människor är, precis som gäss, beroende av varandra.

Gässen som flyger längre bak i formationen tutar och kacklar ljudligt för att uppmuntra gässen i täten att hålla farten uppe. Vi måste försäkra oss om att vårt »kacklande« ger uppmuntran. I grupper där det finns uppmuntran är produktiviteten betydligt högre.

När en gås blir sjuk eller skadad och faller ur formationen följer två gäss med för att hjälpa och skydda den. De stannar kvar hos den skadade gåsen tills den dör eller kan flyga igen. Därefter ansluter de sig till en annan formation eller flyger ikapp sin egen flock. Om vi har lika mycket förnuft som gäss, står vi vid varandras sida, både i svåra och goda tider”.

Mall till uppgift 2:

Lärdom: Det lönar sig att turas om att göra det hårda jobbet och att dela ledarskapet. Människor är precis som gäss beroende av varandra.	Fakta: När en gås blir sjuk eller skadad och faller ur formationen följer två gäss med för att hjälpa och skydda den. De stannar kvar tills gåsen som tvingats lämna formationen dör eller kan flyga igen. Då ansluter de sig till en annan formation eller flyger ikapp sin egen flock.
Fakta: När en gås faller ur formationen, känner den genast trögheten i att flyga ensam. Därför återgår den så snabbt den kan till formationen för att dra nytta av lyftkraften från fågeln framför den.	Fakta: Gässen som flyger längre bak i formationen tutar och kacklar ljudligt för att uppmuntra gässen i täten att hålla farten uppe.
Fakta: När ledargåsen blir trött, roterar den bakåt i formationen och låter en annan gås ta över tätpositionen.	Fakta: När en gås flaxar med sina vingar skapar det ett "upplyft" för fåglarna som följer efter. Genom att flyga i V-formation blir flockens räckvidd för flygningen 71 procent längre än om varje fågel skulle flyga var för sig.
Lärdom: Om vi har lika mycket förnuft som en gås, håller vi ihop med dem som är på väg åt samma håll. Vi är också villiga att acceptera hjälp och ge vår hjälp till andra när det behövs.	Lärdom: Vi måste försäkra oss om att vårt »kacklande« ger uppmuntran. I grupper där det finns uppmuntran är produktiviteten betydligt högre.
Lärdom: Människor som delar en gemensam riktning och en känsla av gemenskap kan komma dit de ska snabbare och lättare eftersom de har hjälp av varandras drivkraft.	Lärdom: Om vi har lika mycket förnuft som gäss, står vi vid varandras sida, både i svåra och goda tider.

Facit till uppgift 2:

Fakta: När en gås flaxar med sina vingar skapar det ett "upplyft" för fåglarna som följer efter. Genom att flyga i V-formation blir flockens räckvidd för flygningen 71 procent längre än om varje fågel skulle flyga var för sig.	Lärdom: Människor som delar en gemensam riktning och en känsla av gemenskap kan komma dit de ska snabbare och lättare eftersom de har hjälp av varandras drivkraft.
Fakta: När en gås faller ur formationen, känner den genast trögheten i att flyga ensam. Därför återgår den så snabbt den kan till formationen för att dra nytta av lyftkraften från fågeln framför den.	Lärdom: Om vi har lika mycket förnuft som en gås, håller vi ihop med dem som är på väg åt samma håll. Vi är också villiga att acceptera hjälp och ge vår hjälp till andra när det behövs.
Fakta: När ledargåsen blir trött, roterar den bakåt i formationen och låter en annan gås ta över tätpositionen.	Lärdom: Det lönar sig att turas om att göra det hårda jobbet och att dela ledarskapet. Människor är precis som gäss beroende av varandra.
Fakta: Gässen som flyger längre bak i formationen tutar och kacklar ljudligt för att uppmuntra gässen i täten att hålla farten uppe.	Lärdom: Vi måste försäkra oss om att vårt »kacklande« ger uppmuntran. I grupper där det finns uppmuntran är produktiviteten betydligt högre.
Fakta: När en gås blir sjuk eller skadad och faller ur formationen följer två gäss med för att hjälpa och skydda den. De stannar kvar tills gåsen som tvingats lämna formationen dör eller kan flyga igen. Då ansluter de sig till en annan formation eller flyger ikapp sin egen flock.	Lärdom: Om vi har lika mycket förnuft som gäss, står vi vid varandras sida, både i svåra och goda tider.

3. Övning: Leda – följa

Syfte:

I denna övning finns olika träningsmoment. Eleverna får testa att turas om med ledarrollen, att lyssna in varandra och att vara kreativa. För vissa kan övningen vara utmanande då man är utanför sin egen komfortzon. Men när man får chans att lyckas så stärks självförtroendet.

I slutet av övningen tränas eleverna att kritiskt granska samhällsnormer, uppfattningar och värderingar kring vissa grupper människor. I en komplex värld är det ibland svårt att orientera sig och ta ställning. För att kunna hantera alla val och intryck vi utsätts för dagligen har vi människor därför en tendens att förenkla och kategorisera. Detta möjliggör snabba beslut, men leder också till ett statiskt mindset med förutfattade åsikter.

Genomförande:

1. Ställ eleverna i en ring och håll en gemensam puls genom att hålla takten med foten eller klappa händerna. Du inleder övningen genom att göra en rörelse som är en takt (fyra slag) lång. Alla härmar sedan rörelsen. Därefter gör eleven brevid en ny rörelse som alla härmar och så vidare till alla har fått visa en rörelse.
2. Dela upp klassen i smågrupper. Be varje grupp göra en koreografi och komma överens om rörelserna. Nu ska varje grupp hitta på egna rörelser tillsammans. Poängtera för eleverna att de gemensamt ska bestämma hur deras koreografi ska börja och sluta.
3. Be eleverna visa upp koreografin till olika sorters musik; dansbandsmusik, hårdrock, schlager, folkmusik från andra kulturer och så vidare.
 - Förändras koreografin med de olika musikstilarna?
 - Hur och varför?
 - Finns det normer som är kopplade till olika musik och uttryck som exempelvis kläder?
 - Hur brukar de som gillar dansband klä sig? De som gillar hårdrock, hur klär de sig?
 - Varför tror du att det är så?

Kommentar:

Genom att prata om detta och belysa olika infallsvinklar och normer kring hur man klär sig på grund av musikstilar, får eleverna förhoppningsvis en större medvetenhet och kanske kan krossa en och annan "sanning". Be eleverna att fundera över exempel på personer från musikbranschen som har brutit mot normer och hittat egna stilar som inte matchar den allmänna uppfattningen.

4. Övning: Lyssna aktivt där musik blir bilder

Syfte:

Barns förmåga till visualisering, kreativitet och fantasi försämras om de hela tiden serveras med färdiga filmer och bilder istället för att skapa egna inre bilder till något de läser eller hör. I denna övning får eleverna träna på att skapa egna inre bilder (att visualisera) utifrån att de lyssnar på musik eller tar in ljud från naturen.

Inledning:

Välj ut fyra musikstycken från olika genrer, gärna instrumental musik så inte texterna påverkar fantasin. Här ska eleverna bara lyssna, inte titta på eventuellt klipp till musiken.

Genomförande:

- Berätta för eleverna att i den här övningen har fantasin inga gränser. Att de strax ska få släppa sin fantasi lös och nyfiken undersöka vilka tankar och vilka bilder som dyker upp i hjärnan utifrån den musik eller de naturljud som spelas upp. Nu ska de låta fantasin flöda!
- Låt eleverna tyst fundera på följande frågor utan att delge varandra sina svar:
 - Reser du någonsin till spännande platser i din fantasi?
 - Vad ser du i så fall där?
 - Be dem att beskriva olika sinnesintryck (till exempel dofter).
- Berätta för eleverna att de antagligen kommer att tycka att det både är lätt och svårt att skapa inre bilder till det som de nu kommer att höra. Det beror kanske på låten och på om de är vana vid att skapa egna bilder i huvudet eller inte. Berätta också för eleverna att musik kan väcka minnen och känslor av något man varit med om, och andra gånger kan det vara en helt ny tanke man tänker. Poängtera för eleverna att det självklart inte finns något rätt eller fel i denna övning.
- Be eleverna att slappna av och gärna blunda. Bredvid sig ska de ha ett anteckningshäfte och en penna. Det enda sinnet de ska använda först – är hörseln.
 - Spela upp ett musikstycke, eller det ljud du valt, och be eleverna att iaktta vad det är för bilder som kommer upp i huvudet och vilka associationer eleverna får.
 - När du pausar musiken ska de fortsätta vara tysta och anteckna några stödord eller rita en snabb skiss av vad de associerade till. Bara de själva behöver förstå vad de menar.
 - Upprep lyssnandet med den musik eller ljud du valt.
- Låt eleverna berätta i par vad de associerade till så att alla kommer till tals.
- Diskutera i helklass vad de olika styckena gav för olika associationer och var noga med att inte värdera elevernas fantasier, det finns inget rätt eller fel här.

Kommentar:

Om du vill, och har ett rum där det är möjligt, låt eleverna sprida ut sig och sitta på golvet. Viktigt att de blundar och att det är en tyst övning. Om man pratar rakt ut hindrar man varandra att träna.

5. Övning: Gestalta ett begrepp

Syfte:

Ett av människans viktigaste behov är att känna sig delaktig och kunna vara med och påverka. Denna övning uppmärksammar elevernas möjlighet att känna sig delaktiga i vad som händer runt omkring dem och det som påverkar dem. Elevernas självledarskap ska stärkas genom reflektion över sin egen möjlighet att bidra och påverka.

Genomförande:

1. Titta på filmen från UNICEF Om Barnkonventionen och läs upp nedanstående punkter från Barnkonventionen:

Artikel 12:

Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Artikel 13:

Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter.

Artikel 29:

Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter.

2. Dela in eleverna i mindre grupper. Eleverna väljer ett begrepp från tabellen på nästa sida, till exempel demokrati. De kan tänka demokrati i allmänhet eller mer specifikt: I skolan (klassråd, elevråd), lokalt där de bor, i Sverige eller i världen.

3. De får en kort stund till att förbereda hur de vill visa sitt begrepp för klassen. Uppgiften innebär att skapa ett levande konstverk som ska visualisera det valda begreppet. Man kan illustrera sitt begrepp genom att ställa sig i form av en staty, eller illustrera en ögonblicksbild av begreppet utifrån en situation.

4. Eleverna visar sin staty för klassen där de andra får gissa vad de gestaltar.

5. Eleverna diskuterar gruppvis vilka av dessa begrepp de tycker att de kan vara med och påverka i sin vardag.

6. Sammanfatta i helklass och fundera kring frågorna:

- Vilka begrepp var lätta respektive svåra att diskutera och gestalta?
- Vad beror det på?
- Vilka begrepp kan eleverna påverka i sin vardag och på vilket sätt? Ge exempel.

På forum för Levande historia finns mer material att arbeta med kring demokrati, civilkurage, källkritik, med mera. Se www.levandehistoria.se.

Kommentar:

Ett annat sätt att arbeta med begreppen är att eleverna får formulera en fråga eller ett påstående till varje begrepp. Klasskamraterna får sedan gissa vilket begrepp som gruppen tänker på.

Exempel:

“Att få lov att säga min mening eller att rösta betyder att jag får lov att vara med och förändra något och det får mig att känna att jag får delta i samhället.” (Demokrati)

“Jag får inte samma lön som min kompis som är kille. Vi jobbar på samma jobb och har samma arbetsuppgifter och utbildning.” (Jämställdhet)

Diskutera, utifrån exemplen ovan, hur vi har det i Sverige jämfört med andra länder och vad vi kan göra för att få det ännu mer jämställt och för att behålla vår demokrati.

Rikedom	Fattigdom	Genus	Jämställdhet
Demokrati	Rösträtt	Hållbarhet	Respekt
Rättvisa	Familj	Ansvar	Medkänsla

6. Övning: Vad kan du påverka?

Syfte:

Enligt Barnkonventionen ska alla barn uppleva att deras röst blir hörd och respekterad. Genom att diskutera och synliggöra hur våra demokratiska processer ser ut i skolan och samhället ska eleverna förstå att de har en viktig roll att spela.

Genomförande:

1. Dela in eleverna i mindre grupper, där de först får fundera enskilt och därefter berätta för varandra kring följande frågor. De skriver ner sina tankar eller ritar bilder.

- Vad i din vardag kan du vara med och påverka?
- Vad påverkar dig så att du mår bra, blir glad, blir peppad och kan koncentrera dig?
- Vad kan påverka dig negativt (till exempel sociala medier) och hur kan du påverka situationen för att skydda dig?
- Hur påverkar du andra, dina klasskompisar, din familj, dina tränare, så att de mår bra, blir glada och får en bra dag?
- Vilken påfyllning ger du dig själv i form av vad du tittar på, läser eller lyssnar på?
- Finns det något som har negativ påverkan på dig och som du vill förändra, ägna mindre tid åt?

2. Eleverna diskuterar följande frågeställning i sina grupper:

- Om ni skulle vara politiker för en dag, vad skulle er första motion vara? Vad vill ni påverka, vara med och förändra?

Eleverna skriver gruppvis ner sina tankar och paras sedan ihop med en annan grupp. Grupperna berättar för varandra om sina motioner.

3. Låt varje grupp presenterar sin motion för resten av klassen och berätta hur de resonerade i gruppen.

4. Diskutera tillsammans:

- Fanns det något som var likartat i de olika gruppernas motioner?
- Är förslagen realistiska? Hur skulle de kunna genomföras?
- Vad kan ni påverka och vad kan ni inte påverka?

Kommentar:

Övningen kan fördjupas med hjälp av följande frågor:

- Vad betyder politik för dig?
- Pratar ni politik hemma?
- Vad kan man påverka i ett samhälle?
- Känner du personer som bara klagar, men inte vill göra något själva?
- Är du en sådan? Varför blir det så tror du?
- Om man har det ganska bra, tror ni att motivationen är hög eller låg då?
- Varför tror ni så?
- Är det OK att klaga, men att sedan inte vilja göra något själv?
- Hur tycker ni att vi har det här i klassen eller skolan?

7. Förändra världen – göra skillnad

Syfte:

Meningsfullhet är en av de viktigaste förutsättningar för vårt inre engagemang och vår framtidstro. Denna övning låter eleverna utforska vad de kan göra för att hjälpa till eller att vara snäll mot någon annan, samt att få uppleva hur det känns när man gör något gott utan att kräva något tillbaka.

Inledning:

För att bidra till en hållbar utveckling behöver vi förstå de värderingar som styr oss, förstå det samhälle vi lever i, känna empati och inse att vi kan påverka vår och andras framtid. Vi behöver lära oss att leva och kommunicera med andra, nu och i framtiden.

Vi kan likna det med att bygga en bro människor emellan, en bro som ska få oss att möta andra och en bro som ska få oss att bry oss om andra och vår framtid. Ett leende, något du säger eller gör, kan påverka och betyda mycket för någon annan. Allt vi gör för varandra har betydelse både för dig själv och för andra. Hur kan du göra något bra för någon annan och ta ett större ansvar?

Genomförande:

1. Dela in eleverna i mindre grupper.

2. Fråga eleverna:

- Hur skulle du vilja att vi har det i framtiden?
- Vad har du för målbilder för vårt samhälle och vår värld?
- Hur kan du bidra till en hållbar framtid, så att nästa generation får samma eller bättre förutsättningar än du?
- Hur kan du göra något bra för någon annan och ta ett större ansvar?
- Om du hade möjlighet att göra något för vår skola eller något annat i vår närhet – vad skulle du vilja göra då?

3. Samla in elevernas förslag och rösta fram vilka förslag ni kan genomföra.

4. Gör tillsammans upp en plan för hur ni ska gå till väga för att förverkliga det som ni vill förändra. Behöver ni hjälp av någon? Vem ska ansvara för att det blir av?

Kommentar:

Denna övning kan kopplas till olika ämnen, exempelvis till idrott:

Eleverna springer en runda i närmiljön samtidigt som de plockar så mycket skräp de kan hitta. Ett sätt att ta hand om både elevernas fysiska hälsa och deras närmiljö.

Därefter får eleverna reflektera, exempelvis kring följande frågor:

- För vems skull gör vi detta? Vem berättar vi det för och vem kan hjälpa oss?
- Hur känns det nu, när du städat upp så att det blev fint, samtidigt som du också har varit snäll mot din kropp så att den fick röra på sig?
- Vilka andra konsekvenser fick detta, för oss, för de som bor längs vägen, för djuren, för staden?
- Hur känns det att bidra/ingå i ett sammanhang?
- Berätta hemma vad vi gjort och känn efter vilka känslor du får när du berättar? Kanske känner du dig stolt?

8. Övning: Framtida yrken

Syfte:

Ett dynamiskt mindset betyder att öppna sig för nya tankesätt och att förhålla sig konstruktivt till förändringstakten vi lever i. Denna övning tränar elevernas förmåga att anpassa sig och att vara delaktiga i förändringsprocesser. Diskussionerna ska få eleverna att fundera kring olika yrken och att ta vara på sin kreativitet för att förtydliga och förankra kunskaper med hjälp av bilder.

Genomförande:

1. Diskutera tillsammans med eleverna kring vilka yrken som är viktiga idag och vilka som kommer vara viktiga i framtiden. Dokumentera tillsammans på tavlan.
2. Reflektera kring varför vissa yrken kommer att vara mer viktiga i framtiden och varför vissa kommer att försvinna.
3. Eleverna väljer ett framtidsyrke som de får beskriva så att budskapet (varför yrket är viktigt) framgår tydligt. Här kan de rita, spela in en film eller göra en jobbbanners där de berättar om yrket och vilka förmågor, egenskaper och kunskaper som den arbetssökande behöver ha.
4. Låt eleverna visa upp de yrken som de arbetat med.

Kommentar:

Som en introduktion eller avslutning får eleverna en uppgift att fråga tre vuxna, gärna i olika åldrar, om vilka yrken de haft i livet. Eleven ställer också frågan, om den vuxna fick välja vad som helst att arbeta med, vad skulle det vara i så fall?